

ZBIERKA **ZÁKONOV**
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1995

Vyhlásené: 25. 7. 1995 Časová verzia predpisu účinná od: 1. 1.1997 do: 31.12.2000

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

152

ZÁKON

NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

z 27. júna 1995

o potravinách

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

PRVÁ ČASŤ

Úvodné ustanovenia

§ 1

Účel a rozsah zákona

(1) Tento zákon ustanovuje podmienky výroby potravín a ostatných požívatín, manipuláciu s nimi a ich uvádzanie do obehu v záujme podpory a ochrany zdravia ľudí a ochrany spotrebiteľa na trhu potravín, ako aj úlohy a organizáciu potravinového dozoru nad ich dodržiavaním (ďalej len „potravinový dozor“).

(2) Tento zákon sa v ustanovenom rozsahu vzťahuje aj na tabakové výrobky a kozmetické prostriedky.

(3) Ustanovenia osobitných predpisov¹⁾ týkajúce sa výroby potravín, manipulácie s nimi a ich uvádzania do obehu nie sú týmto zákonom dotknuté.

§ 2

Vymedzenie pojmov

(1) Potraviny sú látky určené na to, aby ich ľudia požívali v nezmenenom, upravenom alebo spracovanom stave predovšetkým na výživové účely s výnimkou liekov. Potravinami podľa tohto zákona sú aj pochutiny a nápoje.

(2) Biopotraviny sú potraviny vyrobené len zo surovín pochádzajúcich z ekologickej poľnohospodárskej výroby, ktorou sa na účely tohto zákona rozumie taká výroba rastlín, v ktorej sa používajú osobitné oševné postupy, zelené hnojenie, hnojenie organickými hnojivami, mechanické a biologické metódy na ochranu rastlín, ako aj chov zvierat, pre ktoré sa používajú výlučne krmivá pochádzajúce z ekologickej rastlinnej výroby a ktorým sa súčasne venuje osobitná veterinárna starostlivosť.

(3) Kvalita je celkový súhrn záväzne určených vlastností a znakov výrobku, ktoré mu dávajú schopnosť uspokojovať konkrétne potreby spotrebiteľa.

(4) Výživová hodnota (energetická a biologická hodnota) je veličina charakterizujúca podiel potravy na uspokojení výživových potrieb ľudského organizmu.

(5) Energetická hodnota (využiteľná energia) je množstvo energie uvoľnenej z potravy pri látkovej premene v ľudskom organizme.

(6) Biologická hodnota je obsah živín, výživových faktorov a ich vzájomný pomer v potrave, ktoré zabezpečujú uchovanie a rozvíjanie všetkých fyziologických funkcií v ľudskom organizme.

(7) Zdravotne neškodné potraviny sú potraviny, ktoré možno v odporúčaných množstvách prijímať denne, po celý život bez nepriaznivého vplyvu na zdravie ľudí.

(8) Zdraviu škodlivé potraviny sú potraviny, ktorých zmyslové vlastnosti, chemické zloženie, obsah jedovatých a škodlivých látok, stav mikrobiálnej kontaminácie, skazenosť alebo neznámy pôvod predstavujú možnosť rizika pre zdravie ľudí.

(9) Skazené potraviny sú potraviny, ktorých zmyslové vlastnosti a vnútorné zloženie sa poškodili alebo zhoršili vplyvom chemických, fyzikálnych, biochemických, biologických faktorov a vzájomným pôsobením zložiek potravín alebo ktoré v dôsledku toho vzbudzujú odpor.

(10) Falšované potraviny sú potraviny, ktorých vzhľad, chuť, zloženie alebo iné znaky sa zmenili tak, že sa znížila ich hodnota, a ktoré sa spotrebiteľovi ponúkajú ako plnohodnotné pod zvyčajným názvom alebo iným klamlivým spôsobom.

(11) Obmedzene požívateľné potraviny sú potraviny, ktoré nezodpovedajú určenému použitiu, ale neohrozujú zdravie ľudí a možno ich pri dodržaní určených podmienok použiť na výživu ľudí.

(12) Zložky potravín sú všetky látky, ktoré sa používajú na výrobu potravín a zostávajú v nich.

(13) Prídavné látky sú také zložky potravín, ktoré sa spravidla nepoužívajú samostatne ako potrava ani ako potravinová prísada a ktoré sa zámerne pridávajú do potravín bez ohľadu na ich výživovú hodnotu z technologických dôvodov pri výrobe, spracúvaní, príprave, ošetrovaní, balení, preprave alebo skladovaní, čím sa samy alebo ich vedľajšie produkty stávajú alebo sa môžu stať súčasťou potravy alebo inak ovplyvňujú vlastnosti potravy. Za prídavnú látku sa nepovažujú látky pridávané do potravy na úpravu výživovej hodnoty, ako sú minerálne látky, stopové prvky, vitamíny a iné.

(14) Kontaminanty sú látky, ktoré sa nepridali do potravín ako prídavné alebo pomocné látky, ale ktoré sú prítomné v potravinách ako dôsledok ich výroby vrátane výroby surovín rastlinného a živočíšneho pôvodu počas spracúvania, prípravy, ošetrovania, balenia, prepravy alebo skladovania, ako aj z prostredia, čím sa samy alebo ich vedľajšie produkty stali súčasťou potravy; za kontaminanty sa považujú aj zdraviu škodlivé látky, ktoré vznikli činnosťou mikrobov vrátane biotechnológie; za kontaminanty sa nepovažujú cudzie látky, ktoré nie sú prirodzenou súčasťou potravín a možno ich pri laboratórnom skúšaní oddeliť a určiť, živí alebo mŕtvi živočíšni škodcovia a mikroby a parazity.

(15) Manipulovanie je váženie, meranie, plnenie, balenie, označovanie, tlačenie, ohrievanie, skladovanie, uchovávanie, dopravovanie, ako aj vykonávanie ďalších činností, ktoré nemožno považovať za výrobu, uvádzanie do obehu alebo požívanie.

(16) Požívanie je jedenie, pitie, žuvanie, ako aj fajčenie a šnupanie.

(17) Voda sa považuje za potravinu, ak sa používa ako jej zložka pri výrobe alebo ošetrovaní alebo ak sa uvádza do obehu v spotrebiteľskom balení.

§ 3 Potravinový kódex

(1) Požiadavky na zdravotnú neškodnosť, hygienu, požiadavky na zloženie a kvalitu potravín, zložky, ako aj technologické postupy používané pri ich výrobe a požiadavky na balenie jednotlivých potravín, ich skupín alebo všetkých potravín, rozsah a spôsob ich označovania, ich skladovanie, prepravu, manipuláciu s nimi a ich obeh, ako aj zásady na odber vzoriek a ich vyšetovanie ustanoví Potravinový kódex Slovenskej republiky (ďalej len „potravinový kódex“).

(2) Požiadavky a postupy podľa odseku 1 ustanovené v potravinovom kódexe je povinný dodržiavať každý, kto potraviny vyrába, manipuluje s nimi a uvádza ich do obehu. Požiadavkami a postupmi ustanovenými v potravinovom kódexe sú povinné spravovať sa pri výkone potravinového dozoru aj jeho orgány (§ 21 ods. 1).

DRUHÁ ČASŤ Potraviny

§ 4 Základné povinnosti pri výrobe potravín, manipulácii s nimi a ich uvádzaní do obehu

(1) Podnikatelia,²⁾ ktorí vyrábajú potraviny, manipulujú s nimi a uvádzajú ich do obehu, sú povinní zabezpečovať podmienky dodržiavania hygieny, požiadavky zdravotnej neškodnosti a kvality vyrábaných potravín a zabezpečovať podmienky a predpoklady, aby potraviny zodpovedali ustanoveniam tohto zákona.

(2) Podnikatelia nesmú pri výrobe potravín, manipulácii s nimi a ich uvádzaní do obehu zamestnávať fyzické osoby, ktorým ich zdravotný stav nedovoľuje vykonávať epidemiologicky závažnú činnosť.³⁾

(3) Fyzické osoby zúčastnené na výrobe potravín, manipulácii s nimi a ich uvádzaní do obehu sú povinné

- a) mať v miere zodpovedajúcej ich pracovnému zaradeniu znalosti o výrobe potravín, manipulácii s nimi a ich uvádzaní do obehu a o predpisoch na zabezpečenie zdravotnej neškodnosti a kvality,
- b) dodržiavať zásady osobnej hygieny a hygienické požiadavky na výrobu potravín, manipuláciu s nimi a ich uvádzanie do obehu,
- c) zaobchádzať s potravinami tak, aby sa neporušovala ich zdravotná neškodnosť a kvalita,
- d) absolvovať vstupnú lekársku prehliadku a ďalšie lekárske prehliadky podľa všeobecne záväzného právneho predpisu.³⁾

§ 5 Výroba potravín

(1) Výrobou potravín sa na účely tohto zákona rozumie získavanie, pripravovanie, opracúvanie alebo spracúvanie potravín určených na verejnú konzumáciu.

(2) Ten, kto potraviny vyrába (ďalej len „výrobca potravín“), zodpovedá za ich zdravotnú neškodnosť a kvalitu.

(3) Výrobca potravín je povinný

- a) používať na výrobu potravín len také zložky potravín a technológie, ktoré zodpovedajú zdravotným a kvalitatívnym požiadavkám podľa tohto zákona a ostatným všeobecne záväzným právnym predpisom,⁴⁾

- b) používať na výrobu potravín prídavné látky za podmienok ustanovených všeobecne záväzným právnym predpisom,⁵⁾
- c) viesť evidenciu o všetkých použitých zložkách potravín, polotovárkoch a hotových výrobkoch,
- d) používať len také stroje a zariadenia, ktoré zabezpečujú hygienu výroby, nespôsobia mikrobiálnu a chemickú kontamináciu spracúvaných potravín nad ustanovenú hranicu,⁶⁾ negatívne neovplyvňujú sensorické vlastnosti potravín a zaručujú kvalitu v priebehu celého výrobného cyklu,
- e) mať spracovaný hygienický režim výroby, dodržiavať ho a viesť o tom evidenciu a zaisťovať požiadavky bezpečnosti pri práci,
- f) overovať zdravotnú neškodnosť a kvalitu výrobkov, zabezpečiť, aby vyrobené potraviny zodpovedali právnym predpisom, a viesť o tom evidenciu,
- g) vylúčiť pri výrobe potravín styk s látkami ohrozujúcimi ľudské zdravie, úplne oddeliť priestory na výrobu potravín od priestorov, kde sa takéto látky vyrábajú alebo nachádzajú, a nepripustiť narábanie s takýmito látkami pri výrobe potravín.

(4) Potraviny živočíšneho pôvodu možno vyrábať len v prevádzkarni⁶⁾ spĺňajúcej ďalšie podmienky ustanovené potravinovým kódexom. O splnení podmienky vydá príslušný orgán potravinového dozoru (§ 23 ods. 2) prevádzkarni osvedčenie.

(5) Používať zdroje ionizujúceho žiarenia na ožarovanie potravín možno len na základe povolenia Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky. Uvádzať do obehu potraviny náhodne ožiarené alebo obsahujúce rádionuklidy z havarijných oblastí je zakázané.

(6) Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) môže po dohode s Ministerstvom zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo zdravotníctva“) všeobecne záväzným právnym predpisom ustanoviť, že pri výrobe potravín je použitie niektorých druhov strojov, nástrojov, zariadení alebo technologických postupov povinné, obmedzené alebo zakázané.

§ 6

Ohlasovanie výroby potravín a podmienky ich uvádzania do obehu

(1) Výrobca potravín aj ten, kto potraviny ponúka, poskytuje, predáva a skladuje (ďalej len „uvádzanie do obehu“), je povinný uvedenú činnosť (uvedenú skutočnosť), najneskôr v deň začatia výroby alebo predaja, ohlásiť orgánu potravinového dozoru ustanovenému podľa § 23 ods. 1 až 3 a uviesť prevádzkareň, v ktorej sa táto činnosť vykonáva.

(2) Výrobca potravín je povinný predložiť orgánu potravinového dozoru dokumentáciu potrebnú na začatie výroby a svoj vnútorný predpis (opatrenie) na zabezpečenie zhody potraviny s údajmi uvedenými v označení potraviny uvádzanej do obehu.

(3) Potraviny, ktoré majú podstatne zmenené zložky alebo sa vyrábajú podstatne upravenými či úplne novými technológiami (ďalej len „nové potraviny“), potraviny a výživové doplnky, ktoré sa na základe svojho osobitného zloženia alebo osobitnej metódy ich výroby výrazne odlišujú od potravín bežného používania a sú vhodné na daný účel výživy a ktoré zodpovedajú osobitným potrebám výživy určitých skupín obyvateľstva (ďalej len „potraviny na osobitné výživové účely“), ako aj ďalšie potraviny ustanovené všeobecne záväzným právnym predpisom podľa odseku 4 možno uvádzať do obehu len po ich schválení alebo certifikácii.⁸⁾

(4) Ministerstvo po dohode s ministerstvom zdravotníctva a Úradom pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky ustanoví všeobecne záväzným právnym predpisom podmienky na ohlasovanie výroby potravín, uvádzanie nových potravín, potravín na osobitné

výživové účely a ďalších potravín do obehu, ako aj podrobnosti o dokumentácii požadovanej podľa odseku 2.

§ 7

Dovoz potravín a ich zložiek

(1) Dovážané potraviny a zložky na ich výrobu musia zodpovedať požiadavkám ustanoveným týmto zákonom a osobitnými predpismi.⁴⁾

(2) Ten, kto dováža potraviny a zložky na ich výrobu, je povinný pred ich dovozom v záujme ich zdravotnej neškodnosti a kvality predložiť orgánu potravinového dozoru na posúdenie vzorky potravín, certifikáty alebo iné doklady osvedčujúce, že potraviny zodpovedajú požiadavkám tohto zákona a ostatných osobitných predpisov.⁸⁾

§ 8

Balenie potravín

(1) Ten, kto balí potraviny v súvislosti s ich výrobou, manipuláciou s nimi alebo ich uvádzaním do obehu, je povinný používať len také obaly a obalové materiály, ktoré pri obvyklom alebo predpísanom spôsobe manipulovania s potravinami nepriaznivo neovplyvňujú ich zdravotnú neškodnosť a kvalitu, chránia ich pred nežiaducimi vonkajšími vplyvmi a vylúčia zámenu potraviny za iný výrobok.

(2) Potravinový kódex môže ustanoviť povinnosť použitia niektorých obalov pre niektoré potraviny alebo použitie niektorých obalov obmedziť alebo zakázať.

§ 9

Označovanie potravín a zákaz klamlivej reklamy

(1) Ten, kto vyrába potraviny, manipuluje s nimi alebo ich uvádza do obehu, je povinný v záujme informovanosti spotrebiteľa a jeho ochrany pred falšovaním a klamaním riadne označiť výrobok v štátnom jazyku na každom spotrebiteľskom obale týmito údajmi:

- a) obchodný názov výrobku,
- b) obchodné meno a sídlo výrobcu, baliarne, distribútora alebo dovozcu,
- c) údaj o množstve,
- d) dátum výroby a dátum najneskoršej spotreby, pričom potravinový kódex ustanoví skupiny výrobkov, ktoré nemusia byť označené dátumom najneskoršej spotreby,
- e) krajina pôvodu pri zahraničných výrobkoch.

(2) Potravinový kódex ustanoví povinnosť označovať niektoré potraviny okrem údajov uvedených v odseku 1 aj ďalšími údajmi.

(3) Za klamlivú reklamu a klamlivé označenie podľa osobitného predpisu⁹⁾ sa pri označovaní potravín uvádzaných do obehu považuje použitie údajov, že potraviny

- a) majú určité vlastnosti alebo určité účinky, ktoré podľa poznatkov vedy nemajú alebo nie sú dostatočne overené,
- b) majú osobitné vlastnosti, hoci tieto vlastnosti majú aj iné porovnateľné potraviny,
- c) majú účinky liečiv,
- d) sú vhodné na priaznivé ovplyvňovanie funkcií ľudského organizmu, výkonnosti, pohody, alebo údajov, ktoré môžu vyvolať takéto zdanie, s výnimkou potravín určených na osobitné výživové účely.

§ 10**Skladovanie potravín**

(1) Ten, kto skladuje potraviny a zložky na ich výrobu, je povinný

- a) zabezpečiť skladovanie len v takých priestoroch a za takých podmienok, aby sa zachovala ich zdravotná neškodnosť, kvalita a biologická hodnota potravín a surovín na ich výrobu,
- b) zabezpečiť čistotu skladovacích priestorov a manipulačného zariadenia a vykonávanie dezinfekcie, dezinfekcie a deratizácie podľa všeobecne záväzných právnych predpisov,
- c) kontrolovať skladované potraviny a zložky a ukladať ich spôsobom, ktorý umožní bezpečné vykonávanie ich kontroly, manipulácie s nimi, včasné zistenie zdraviu škodlivých potravín, potravín po dátume najneskoršej spotreby a ich vyradenie z obehu a oddelené uloženie a označenie obmedzene použiteľných potravín,
- d) zabezpečiť oddelené skladovanie nezlučiteľných druhov výrobkov vzájomne ovplyvňujúcich zdravotnú neškodnosť a kvalitu; nezlučiteľnosť jednotlivých druhov výrobkov pri skladovaní ustanoví potravinový kódex,
- e) uchovávať rýchlo sa kaziace potraviny trvale schladené a zmrazené potraviny uchovávať trvale zmrazené, a to pri skladovacích teplotách ustanovených potravinovým kódexom,
- f) dodržiavať ďalšie podmienky skladovania určené výrobcom.

(2) Potraviny živočíšneho pôvodu a zložky potravín živočíšneho pôvodu možno skladovať len v prevádzkarni⁶⁾ spĺňajúcej ďalšie podmienky ustanovené potravinovým kódexom.

§ 11**Preprava potravín**

Ten, kto prepravuje potraviny a zložky na ich výrobu, je povinný

- a) zabezpečiť prepravu potravín a zložiek na ich výrobu v spôsobilých a vhodne vybavených dopravných a paletizačných prostriedkoch takým spôsobom, aby sa zachovala ich zdravotná neškodnosť a kvalita,
- b) dbať na čistotu dopravných a paletizačných prostriedkov a vykonávať ich dezinfekciu,
- c) používať pri preprave len také dopravné a paletizačné prostriedky, ktorých steny a ostatné časti, ktoré prichádzajú do styku s potravinami, sú z nekorodujúceho materiálu a ani inak negatívne neovplyvňujú zdravotnú neškodnosť alebo kvalitu potravín a sú hladké, ľahko čistiteľné a dezinfikovatelné,
- d) zabezpečiť účinnú ochranu prepravovaných potravín pred hlodavcami, vtákmi, hmyzom, prachom a iným znečistením a prepravovať ich za takých podmienok, aby sa v priebehu prepravy nezvýšila alebo neznížila ich teplota, ktorá by mohla negatívne ovplyvniť zdravotnú neškodnosť a kvalitu potravín.

§ 12**Predaj potravín**

Ten, kto predáva potraviny,

- a) zodpovedá za zdravotnú neškodnosť a kvalitu predávaných potravín,
- b) je povinný zabezpečiť hygienu predaja, najmä vykonávať sústavné upratovanie, čistenie všetkého zariadenia používaného pri predaji, dezinfekciu, a v prípade potreby vykonanie dezinfekcie a deratizácie podľa všeobecne záväzných právnych predpisov,
- c) je povinný zabezpečiť označenie, oddelené umiestnenie a predaj obmedzene použiteľných potravín a takýto predaj zreteľne vyznačiť,

- d) je povinný nebalené potraviny, ak to ich povaha vyžaduje, zabalíť do funkčne vhodného a zdravotne neškodného obalového materiálu a pri manipulácii s nimi používať čisté pomôcky a náradie,
- e) nesmie meniť, odstraňovať a zakrývať údaje uvedené výrobcom na spotrebiteľskom balení,
- f) nesmie spoločne predávať nezlučiteľné druhy výrobkov vzájomne ovplyvňujúce zdravotnú neškodnosť a kvalitu potravín,
- g) nesmie predávať potraviny po uplynutí dátumu najneskoršej spotreby.

TRETIA ČASŤ

Tabakové výrobky

§ 13

Tabakové výrobky sú výrobky vyrobené z tabakovej suroviny alebo z technologicky upraveného tabaku, ktoré sú určené na fajčenie, žuvanie a šnupanie.

§ 14

(1) Zakazuje sa

- a) používať pri výrobe tabakových výrobkov iné suroviny, ako je tabak a látky, ktoré sú od prírody vlastné tabaku, prídavné či iné látky, ako sú povolené,
- b) používať pri obehu tabakových výrobkov názvy, údaje, vonkajšie úpravy, zobrazenia a iné informácie, ktorými sa vyvoláva dojem, že používanie neškodí zdraviu alebo je vhodné na priaznivé ovplyvňovanie funkcií tela, výkonnosti, pohody, alebo vzhľadom na ich stvárnenie je vhodné na to, aby podnecovalo k fajčeniu.

(2) Výrobca tabakových výrobkov je povinný zabezpečiť, aby na obale, v ktorom sa tieto uvádzajú do obehu, bol vyznačený obsah nikotínu, kondenzátu a upozornenie, že fajčenie škodí zdraviu.

Kozmetické prostriedky

§ 15

Kozmetické prostriedky sú látky alebo ich zmesi určené na priamy styk s vonkajšími časťami ľudského tela, so zubami a sliznicou ústnej dutiny s cieľom čistiť, umývať, parfumovať, dezodorovať, upravovať vzhľad, farbiť či odfarbovať, chrániť alebo starať sa o ne s výnimkou liečiv.

§ 16

Zakazuje sa

- a) vyrábať, upravovať a uvádzať do obehu kozmetické prostriedky, ktoré pri určenom alebo obvyklom používaní škodia zdraviu alebo obsahujú nepovolené látky alebo vyššie množstvá povolených látok, ako sú prípustné,
- b) uvádzať do obehu ako kozmetické prostriedky látky, ktoré pri obvyklom používaní môžu škodiť zdraviu.

§ 17

Na tabakové výrobky a kozmetické prostriedky sa vzťahujú obdobne ustanovenia § 3 až 12, pričom sa na tabakové výrobky nevzťahujú ustanovenia, ktoré upravujú podmienky zdravotnej neškodnosti.

ŠTVRTÁ ČASŤ

Úlohy orgánov potravinového dozoru

§ 18

(1) Potravinový dozor vykonávajú orgány štátnej správy oprávnené dozerať, či právnické osoby a fyzické osoby dodržiavajú podmienky a plnia si povinnosti a opatrenia ustanovené týmto zákonom a ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi upravujúcimi výrobu potravín, tabakových výrobkov a kozmetických prostriedkov, manipuláciu s nimi a ich uvádzanie do obehu v záujme ochrany zdravia ľudí a ochrany spotrebiteľa.

(2) Kontrolou sa overuje zhoda znakov a vlastností potravín, tabakových výrobkov a kozmetických prostriedkov a ich zložiek so špecifickými podmienkami ustanovenými týmto zákonom a predpismi vydanými na jeho vykonanie.

§ 19

(1) Potravinový dozor sa vykonáva

- a) nad výrobou potravín, tabakových výrobkov a kozmetických prostriedkov, manipuláciou s nimi, ich uvádzaním do obehu a nad ich dovozom z hľadiska ich zdravotnej neškodnosti a kvality, pričom požiadavka zdravotnej neškodnosti sa nevzťahuje na tabakové výrobky,
- b) nad dodržiavaním podmienok zdravotnej spôsobilosti a osobnej hygieny osôb zúčastnených na výrobe potravín a kozmetických prostriedkov, manipulácii s nimi a ich uvádzaní do obehu,
- c) nad dodržiavaním zákazu klamlivej reklamy potravín a kozmetických prostriedkov.

(2) Orgány potravinového dozoru ustanovené podľa § 23 v rozsahu svojej pôsobnosti

- a) dozerajú, či právnické osoby a fyzické osoby dodržiavajú povinnosti ustanovené týmto zákonom a predpismi vydanými na jeho vykonanie,
- b) sledujú, posudzujú a overujú zdravotnú neškodnosť a kvalitu potravín a kozmetických prostriedkov a kvalitu tabakových výrobkov,
- c) vykonávajú rozbery vzoriek potravín, tabakových výrobkov a kozmetických prostriedkov a na ich základe vydávajú posudky, rozhodujú o ich použiteľnosti v súlade s predpismi na ochranu zdravia ľudí, pričom požiadavka zdravotnej neškodnosti sa nevzťahuje na tabakové výrobky,
- d) vykonávajú kontrolu vnútorného kontrolného systému,
- e) evidujú ohlásenia podľa § 6 ods. 1 a 2,
- f) podľa povahy zistených nedostatkov ukladajú rozhodnutím odstránenie nedostatkov zistených kontrolou a ich príčin.

(3) Orgány potravinového dozoru v rozsahu svojej pôsobnosti na základe zistení pri výkone dozoru

- a) zakážu výrobu výrobkov, manipuláciu s výrobkami alebo obeh výrobkov, ktoré odporujú tomuto zákonu, predpisom vydaným na jeho vykonanie, označia a vydajú príkaz na zneškodnenie¹⁰⁾ zdraviu škodlivých potravín a kozmetických prostriedkov alebo navrhnú ich použitie na iné účely,
- b) rozhodnú o obmedzenej použiteľnosti potravín a spôsobe ich použitia,
- c) zakážu používanie prístrojov a zariadení negatívne ovplyvňujúcich zdravotnú neškodnosť a kvalitu,
- d) podávajú príslušnému orgánu povoľujúcemu činnosť¹¹⁾ podnety na zrušenie živnostenského

oprávnenia alebo pozastavenie prevádzkovania živnosti.

§ 20

(1) Pracovníci orgánov potravinového dozoru sú pri plnení úloh oprávnení

- a) vstupovať do priestorov, v ktorých sa potraviny, tabakové výrobky a kozmetické prostriedky vyrábajú, manipuluje sa s nimi alebo sa uvádzajú do obehu,
- b) požadovať od právnických osôb a fyzických osôb vysvetlenie, informácie, údaje, doklady a iné písomnosti potrebné na výkon kontroly a nazeráť do nich; ak sú tieto súčasťou obchodného tajomstva, sú pracovníci orgánu potravinového dozoru povinní o týchto skutočnostiach zachovávať mlčanlivosť,¹²⁾
- c) odoberať vzorky na vyšetrenie a posúdenie v nevyhnutnom množstve a rozsahu, pričom nie je dotknuté právo kontrolovaného subjektu požiadať o zapečatenie súbežnej vzorky.

(2) Orgán potravinového dozoru neposkytuje náhradu za odobraté vzorky. Ak sa na základe rozboru zistí, že výrobok nezodpovedá požiadavkám tohto zákona alebo predpisom vydaným na jeho vykonanie, kontrolovaný subjekt je povinný uhradiť náklady spojené s odberom vzorky a jej rozborom.

(3) Pracovníci orgánov potravinového dozoru sa pri výkone dozornej činnosti preukazujú služobným preukazom alebo poverovacím dokladom.

PIATA ČASŤ

Organizácia potravinového dozoru

§ 21

(1) Pôsobnosť vo veciach potravinového dozoru podľa tohto zákona a osobitných zákonov vykonávajú

- a) ministerstvo a ministerstvo zdravotníctva,
- b) orgány na ochranu zdravia,¹³⁾
- c) orgány veterinárnej správy,¹⁴⁾
- d) Slovenská poľnohospodárska a potravinárska inšpekcia,¹⁵⁾
- e) skúšobne a certifikačné orgány.¹⁶⁾

(2) Potravinový dozor v ozbrojených silách vykonáva Ministerstvo obrany Slovenskej republiky, v Policajnom zbore Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky a v Zbore väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky.

§ 22

(1) Ministerstvo a ministerstvo zdravotníctva ako ústredné orgány štátnej správy na úseku potravinového dozoru v rozsahu svojej pôsobnosti¹⁷⁾ riadia a kontrolujú výkon štátnej správy uskutočňovaný orgánmi potravinového dozoru.

(2) Na zabezpečenie úloh podľa odseku 1 ministerstvo a ministerstvo zdravotníctva najmä

- a) zjednocujú postupy na výkon potravinového dozoru,
- b) vypracúvajú vo vzájomnej spolupráci koncepcie potravinového dozoru a koordinujú jeho výkon v spolupráci s Ministerstvom hospodárstva Slovenskej republiky.

§ 23

(1) Orgány na ochranu zdravia¹³⁾ vykonávajú potravinový dozor

- a) nad výrobou potravín, manipuláciou s nimi a ich uvádzaním do obehu v zariadeniach poskytujúcich služby spoločného stravovania,
- b) nad uvádzaním potravín do obehu z hľadiska zdravotnej neškodnosti okrem potravín uvedených v odseku 2 písm. b),
- c) nad výrobou kozmetických prostriedkov, manipuláciou s nimi a ich uvádzaním do obehu z hľadiska ich vplyvu na zdravie,
- d) nad epidemiologicky rizikovými činnosťami výroby, manipulácie a uvádzania do obehu, ak ide o potraviny určené na osobitné výživové účely, ako aj o detskú a dojčenskú výživu, lahôdky, cukrárenské výrobky, zmrzlinu a vodu.

(2) Orgány veterinárnej správy¹⁴⁾ vykonávajú potravinový dozor

- a) nad výrobou potravín živočíšneho pôvodu,¹⁸⁾ manipuláciou s nimi a ich uvádzaním do obehu,
- b) nad uvádzaním výsekového mäsa, zveriny, sladkovodných rýb do obehu a nad manipuláciou s nimi,
- c) nad uvádzaním potravín do obehu predajom s výnimkou poskytovania spoločného stravovania a epidemiologicky rizikových činností uvedených v odseku 1 písm. d).

(3) Slovenská poľnohospodárska a potravinárska inšpekcia¹⁵⁾ vykonáva potravinový dozor

- a) nad výrobou potravín rastlinného pôvodu, nápojov vrátane potravín s niektorými zložkami živočíšneho pôvodu (zmiešaný pôvod) a nad manipuláciou s nimi,
- b) nad výrobou tabakových výrobkov a kozmetických prostriedkov, manipuláciou s nimi a ich predajom.

(4) Orgány potravinového dozoru v rozsahu svojej pôsobnosti uvedenej v odsekoch 1 až 3 vydávajú záväzné pokyny, ukladajú opatrenia a pokuty a prejednávajú priestupky, ktoré zistia pri výkone potravinového dozoru.

(5) Orgány potravinového dozoru uvedené v odsekoch 1 až 3 evidujú vo svojej pôsobnosti ohlásenia podľa § 6 ods. 1 a 2 týkajúce sa prevádzok, nad ktorých činnosťou vykonávajú dozor, a pri plnení svojich úloh spolupracujú s územne príslušnými orgánmi miestnej štátnej správy.¹⁹⁾

(6) Orgánmi potravinového dozoru sú aj štátne zdravotné ústavy²⁰⁾ v rozsahu ustanovenom osobitným predpisom.²¹⁾

§ 24

Skúšobne a certifikačné orgány¹⁶⁾ oznamujú orgánom na ochranu zdravia, orgánom veterinárnej správy, Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej inšpekcii a Slovenskej obchodnej inšpekcii zrušenie rozhodnutia o schválení výrobkov alebo certifikátu alebo odmietnutie výrobok certifikovať.

§ 25

(1) Skúšanie odobratých vzoriek potravín, tabakových výrobkov a kozmetických prostriedkov podľa § 18 ods. 2 písm. c) vykonávajú laboratóriá zriadené a autorizované ministerstvom alebo ministerstvom zdravotníctva. Tieto laboratóriá zabezpečujú aj kontrolu a celoplošný monitoring cudzorodých látok a mikrobiálnej kontaminácie.

(2) Laboratóriá zriadené podľa odseku 1 metodicky riadia a kontrolujú v rozsahu svojej

pôsobnosti neštátne akreditované laboratóriá, ktoré vykonávajú skúšanie výrobkov, na ktoré sa vzťahuje tento zákon.

(3) Neštátne akreditované laboratóriá môžu vykonávať na základe poverenia ministerstvom alebo ministerstvom zdravotníctva v rozsahu predmetu akreditácie skúšanie, ako aj monitoring pre potreby štátnej správy.

§ 26

(1) Ak obec alebo obvodný úrad¹⁹⁾ zistí porušenie povinností ustanovených v tomto zákone, bezodkladne to oznámi príslušnému orgánu potravinového dozoru. Obdobne postupujú aj orgány Slovenskej obchodnej inšpekcie pri vykonávaní kontroly podľa osobitného predpisu.²²⁾

(2) Obec pri vydávaní trhových poriadkov podľa osobitného predpisu²³⁾ spolupracuje s príslušným orgánom potravinového dozoru.

§ 27

Združenia spotrebiteľov, výrobcov a distribútorov potravín²⁴⁾ môžu podávať orgánom potravinového dozoru podnety vo veciach ochrany zdravia pred ohrozením nekvalitnými a zdraviu škodlivými potravinami, ako aj spolupracovať pri tvorbe právnych predpisov vzťahujúcich sa na túto oblasť.

ŠIESTA ČASŤ

Pokuty

§ 28

(1) Podnikateľovi²⁾ môže orgán potravinového dozoru uložiť pokutu do 500 000 Sk, ak tento v rozpore s týmto zákonom

- a) vyrába, uvádza do obehu neoznačené alebo nesprávne označené, obmedzene použiteľné alebo inak neplnohodnotné potraviny, ak sa táto okolnosť neoznámila spotrebiteľovi,
- b) uvádza do obehu potraviny, ktorým sa pripisujú iné vlastnosti, než výrobok má,
- c) uvádza do obehu nedostatočne zabalené potraviny, tabakové výrobky a kozmetické prostriedky alebo manipuluje s nimi s cieľom získať peňažný príjem,
- d) nevykonáva sústavnú kontrolu podmienok skladovania,
- e) používa zložky potravín, ktoré nezodpovedajú kvalitatívnym požiadavkám,
- f) porušuje zákaz klamlivého označenia alebo klamlivej reklamy potravín a kozmetických prostriedkov,
- g) sťažuje alebo marí výkon potravinového dozoru tým, že pracovníkom orgánu potravinového dozoru bráni vykonávať činnosti uvedené v § 20 ods. 1 alebo v určenej lehote nevykoná nimi uložené opatrenia, alebo nedodržiava záväzné pokyny orgánov potravinového dozoru.

(2) Podnikateľovi²⁾ môže orgán potravinového dozoru uložiť pokutu do 1 000 000 Sk, ak tento v rozpore s týmto zákonom

- a) vyrába alebo uvádza do obehu potraviny, tabakové výrobky, kozmetické prostriedky zdraviu škodlivé, falšované, po uplynutí určeného dátumu najneskoršej spotreby, nepovolene ožiarené, balené do zdraviu škodlivých obalov a obalových materiálov, ako aj výrobky, ktorých začatie výroby a predaja sa neohlásilo alebo pri ktorých sa nespĺnili podmienky ich uvádzania do obehu ustanovené vo všeobecne záväznom právnom predpise vydanom podľa § 6 ods. 4, pričom tabakových výrobkov sa netýka podmienka zdravotnej neškodnosti,

- b) používa zložky alebo technológie, ktoré nezodpovedajú zdravotným požiadavkám,
- c) používa nepovolené prídavné látky v potravinách a nepovolené látky pri výrobe tabakových výrobkov a kozmetických prostriedkov,
- d) neskladuje potraviny tak, aby sa zachovala ich zdravotná neškodnosť, kvalita a biologická hodnota.

(3) Podnikateľovi,²⁾ ktorý sa opakovane dopustí konania uvedeného v odseku 1 alebo 2, orgán potravinového dozoru okrem uloženia pokuty zakáže výrobu potravín, manipuláciu s nimi alebo ich uvádzanie do obehu.

(4) Pri určení výšky pokuty sa prihliada na závažnosť, trvanie, mieru zavinenia, následky protiprávneho konania a na to, či ide o opakované protiprávne konanie.

(5) Pokutu možno uložiť do jedného roka odo dňa, keď orgán potravinového dozoru zistil porušenie povinností, najneskôr však do troch rokov odo dňa, keď došlo k porušeniu povinností.

(6) Pokuty ukladané pri výkone potravinového dozoru

- a) orgánmi na ochranu zdravia sú príjmami Štátneho fondu zdravia,²⁵⁾
- b) orgánmi veterinárnej správy a Slovenskou poľnohospodárskou a potravinárskou inšpekciou sú príjmami Štátneho podporného fondu poľnohospodárstva a potravinárstva.

(7) Na konanie o uložení pokuty sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní, ak tento zákon neustanovuje inak.

(8) Ak bol podnikateľ³⁾ za konanie uvedené v odseku 1 alebo 2 postihnutý podľa iného predpisu, nemôže mu orgán potravinového dozoru uložiť pokutu podľa tohto zákona.

§ 29

(1) Priestupku podľa tohto zákona sa dopustí fyzická osoba, ktorá

- a) sťažuje alebo marí výkon potravinového dozoru tým, že pracovníkom orgánu potravinového dozoru bráni vykonávať činnosti uvedené v § 20 ods. 1 alebo v určenej lehote nevykoná nimi uložené opatrenia,
- b) nespĺňa podmienky zdravotnej spôsobilosti, porušuje zásady osobnej hygieny a hygieny výroby, skladovania, dopravy a predaja.

(2) Za priestupky uvedené v odseku 1 orgán potravinového dozoru môže uložiť pokutu do 5 000 Sk. Ak sa fyzická osoba dopustí priestupku opakovane, možno jej uložiť pokutu do 10 000 Sk.

(3) Na konanie o priestupkoch sa vzťahujú ustanovenia osobitného predpisu.²⁶⁾

SIEDMA ČASŤ

Spoločné, prechodné a záverečné ustanovenia

§ 30

(1) Potravinový kódex vydá ministerstvo s ministerstvom zdravotníctva ako všeobecne záväzný právny predpis.

(2) Do nadobudnutia účinnosti potravinového kódexu

- a) platia príslušné všeobecne záväzné právne predpisy upravujúce podmienky uvedené v § 3 ods. 1,

- b) môže ministerstvo vydať všeobecne záväzný právny predpis, ktorým vyhlási za platné a záväzné vybrané technické normy.²⁷⁾

§ 31

(1) Na potravinový dozor podľa tohto zákona sa nevzťahujú ustanovenia

- a) § 24, 25, 26, § 28 ods. 1, 2, 3, 4 a 5, § 29 a 30 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 272/1994 Z. z. o ochrane zdravia ľudí, ak sa vykonáva podľa § 23 ods. 1 tohto zákona,
- b) § 22 ods. 1 písm. b) a e) a § 26 až 30 zákona č. 87/1987 Zb. o veterinárnej starostlivosti v znení zákona č. 239/1991 Zb., ak sa vykonáva podľa § 23 ods. 2 tohto zákona,
- c) § 2, 3, 4, § 7 ods. 1 písm. a), § 9 až 13 a § 17 zákona Slovenskej národnej rady č. 70/1986 Zb. o Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej inšpekcii v znení zákona Slovenskej národnej rady č. 271/1991 Zb., ak sa vykonáva podľa § 23 ods. 3 tohto zákona.

(2) Na výkon dozoru podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení zákona Slovenskej národnej rady č. 417/1991 Zb. sa nevzťahuje § 2 ods. 1 a § 2 ods. 2 písm. d) a f), ak ide o dozor nad výrobou potravín v priemyselných zariadeniach.

§ 32

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. januárom 1996 okrem § 9 ods. 1, ktorý nadobúda účinnosť 1. júlom 1996.

Michal Kováč v. r.

Ivan Gašparovič v. r.

Vladimír Mečiar v. r.

- 1) Napríklad zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov, zákon č. 30/1968 Zb. o štátnom skúšobníctve v znení zákona č. 54/1987 Zb., zákona č. 194/1988 Zb., zákona č. 479/1992 Zb. a zákona č. 539/1992 Zb., zákon Slovenskej národnej rady č. 70/1986 Zb. o Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej inšpekcii v znení zákona Slovenskej národnej rady č. 271/1991 Zb., zákon č. 87/1987 Zb. o veterinárnej starostlivosti v znení zákona č. 239/1991 Zb., zákon č. 505/1990 Zb. o metrológii, zákon č. 142/1991 Zb. o česko-slovenských technických normách v znení zákona č. 632/1992 Zb. a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 143/1995 Z. z., zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení zákona č. 231/1992 Zb. (úplné znenie č. 105/1995 Z. z.), zákona č. 600/1992 Zb. a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 132/1994 Z. z., zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov, zákon Slovenskej národnej rady č. 11/1992 Zb. o organizácii veterinárnej starostlivosti Slovenskej republiky, zákon č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa, zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 274/1993 Z. z. o vymedzení pôsobnosti orgánov vo veciach ochrany spotrebiteľa, zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 272/1994 Z. z. o ochrane zdravia ľudí.
- 2) § 2 ods. 2 Obchodného zákonníka.
- 3) Vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej socialistickej republiky č. 103/1984 Zb. o opatreniach proti prenosným chorobám.
- 4) Napríklad zákon č. 87/1987 Zb. v znení neskorších predpisov, zákon č. 272/1994 Z. z., vyhláška Federálneho ministerstva poľnohospodárstva a výživy č. 118/1987 Zb. o veterinárnej ochrane štátneho územia v znení vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. 258/1994 Z. z., vyhláška Federálneho ministerstva poľnohospodárstva a výživy č. 121/1987 Zb. o zabezpečovaní zdravotnej nezávadnosti živočíšnych produktov.
- 5) Vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 2/1994 Z. z., ktorou sa ustanovujú hygienické požiadavky na cudzorodé látky v požívatinách.
- 6) § 17 zákona č. 455/1991 Zb. v znení neskorších predpisov.
- 7) § 15 ods. 5 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 272/1994 Z. z.
- 8) Napríklad zákon č. 30/1968 Zb. v znení neskorších predpisov, zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 272/1994 Z. z.
- 9) § 45 a 46 Obchodného zákonníka.
- 10) Napríklad zákon č. 238/1991 Zb. o odpadoch v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 255/1993 Z. z.
- 11) § 58 ods. 2 písm. a) zákona č. 455/1991 Zb. v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 132/1994 Z. z.
- 12) § 51 Obchodného zákonníka.
- 13) § 18 ods. 1 písm. b), c) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 272/1994 Z. z.
- 14) § 3 zákona Slovenskej národnej rady č. 11/1992 Zb.
- 15) Zákon Slovenskej národnej rady č. 70/1986 Zb. v znení neskorších predpisov.
- 16) Zákon č. 30/1968 Zb. v znení neskorších predpisov.
- 17) Zákon Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov, § 10 zákona Slovenskej národnej rady č. 472/1990 Zb. o organizácii miestnej štátnej správy v znení zákona Slovenskej národnej rady č. 595/1990 Zb., zákona Slovenskej národnej rady č. 295/1992 Zb. a zákona Slovenskej národnej rady č. 487/1992 Zb.
- 18) § 90 písm. a) vyhlášky Federálneho ministerstva poľnohospodárstva a výživy č. 121/1987 Zb.
- 19) Zákon Slovenskej národnej rady č. 472/1990 Zb. v znení zákona Slovenskej národnej rady č. 595/1990 Zb., zákona Slovenskej národnej rady č. 497/1991 Zb., zákona Slovenskej národnej rady č. 499/1991 Zb., zákona Slovenskej národnej rady č. 510/1991 Zb., zákona Slovenskej národnej rady č. 571/1991 Zb., zákona Slovenskej národnej rady č. 572/1991 Zb., zákona Slovenskej národnej rady č. 11/1992 Zb., zákona Slovenskej národnej rady č. 295/1992 Zb., zákona Slovenskej národnej rady č. 307/1992 Zb., zákona Slovenskej národnej rady č. 487/1992

Zb., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 40/1993 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 154/1993 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1993 Z. z. a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 278/1993 Z. z.

20) § 22 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 272/1994 Z. z.

21) § 22 ods. 2, § 25 a 26 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 272/1994 Z. z.

22) § 4, 6 a 7 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 274/1993 Z. z.

23) § 7 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 274/1993 Z. z.

24) Napríklad zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov, zákon Slovenskej národnej rady č. 30/1992 Zb. o Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komore.

25) Zákon Slovenskej národnej rady č. 193/1992 Zb. o Štátnom fonde zdravia v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 242/1994 Z. z. § 28 ods. 6 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 272/1994 Z. z.

26) Zákon Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov.

27) Zákon č. 142/1991 Zb. v znení neskorších predpisov.

